

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Oslo, 30.09.2022

INNSPILL TIL KUNSTNERMELDINGEN

NOPA, norsk forening for komponister og tekstforfattere, er interesseorganisasjonen for de som skriver musikk og sangtekst. NOPA har 1450 medlemmer og 400 tilknyttede, men arbeider interessepolitisk for alle som hører inn under populærmusikkfeltet.

1. Hva kan gjøres for å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet?

Opphavere til populærmusikk er en kunstnergruppe som historisk har klart seg godt selv, og som i liten grad har mottatt statlige midler. Endringene i musikkøkonomien, som følge av overgangen til strømmeøkonomi, har ført til at behovet for statlig bidrag har økt, og mange opphavere har en «lappetepeøkonomi». Det er behov for mer kunnskap om kunst som næring både hos de som bevilger penger, hos NAV og i virkemiddelapparatet for næringsvirksomhet.

NOPAs medlemmer er næringsdrivende - som er avhengige av finansiering fra publikum som billettsalg, strømmesalg, radiospilling, salg av effekter som T-skjorter mm. Skatteinsentiv og tilskuddsordninger i form av (bedret) tilgang til statens øvrige økonomiske virkemidler – utover tradisjonelle kulturtilskudd - kan være en mulighet for å styrke musikk/kunst som næring. For mange av NOPAs medlemmer er salg til publikum vel så viktig som oppdrag via DKS og lignende.

Når det gjelder inntektssikring for selvstendig næringsdrivende fikk regjeringen våren 2022 i oppdrag av Stortinget å utrede om selvstendig næringsdrivende og frilansere skal opparbeide seg sterkere rettigheter til inntektssikring, inkludert forbedring av sykelønnsordningen og sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende.

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=87870>

Også i Hurdalsplattformen sier regjeringen at den vil *Utrede og forbedre sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende.*

Bedrede sosiale ordninger for selvstendig næringsdrivende vil være viktig for NOPAs medlemmer og vi imøteser arbeidet som nå skal gjøres på området.

2. Hva kan gjøres for at kunstnere får rimelig betaling for arbeid, oppdrag, bruk og visning av verk?

Hjelp med å bedre økonomien i strømmetjenestene

Generelt har det blitt vanskeligere å leve av å skape musikk de siste årene. Etter digitaliseringen er de aller fleste låtskrivere avhengig av live-fremføringer for å ha en inntekt de kan leve av. Pandemien

viste hvor sårbare dette gjør oss. Derfor må digitaløkonomien bedres. Dette er noen forslag til hvordan det kan bedres:

- Implementere DSM-direktivet etter intensjonene i direktivet
- Gå over til, og lovfeste, brukersentrert betalingsmodell i strømmetjenester.

Ved å endre dagens betalingsmodell i strømmetjenestene kan det motvirke den usunne «the winner takes it all»-effekten, som blant annet er beskrevet i utredningen «Hva nå – Digitaliseringens innvirkning på norsk musikkbransje» <https://www.bi.no/globalassets/forskning/centre-for-creative-industries/publications/musikkutredning.pdf>.

Opphavere i populærmusikken må i større grad få ta del i statens virkemiddelapparat

Ser man på årene 2017 til 2021 har populærkomponister aller lavest tildelingsprosent i Statens Kunstnerstipend. Antallet stipender til populærkomponister og tekstforfattere må økes. NOPA har også gjentatte ganger foreslått at det etableres en egen stipendkategori for sangtekstforfattere, som kommer i tillegg til stipendene komponister allerede har.

I Norsk kulturfond er det én ordning opphavere til musikkverk kan søke; «**Komposisjon** og produksjon av musikk». I de to første tildelingsrundene i 2021 ble det gitt 83 tildelinger til samtidsmusikk og klassisk, på til sammen 11, 2 millioner. Til sammenligning ble det gjort 15 tildelinger til populærmusikk, på totalt 1,3 millioner. Når man vet hvor mange som driver med den brede kategorien som ofte kalles populærmusikk, er dette bemerkelsesverdige tall. I tildelingsbrevet til Kulturrådet står det at kunst og kultur skal være tilgjengelig for alle. Det snakkes om skapermangfold, innholdsmangfold og brukermangfold, men fra NOPAs ståsted fremstår Norsk Kulturfond som svært enfoldig. Etter vårt syn bør hele det brede feltet som i byråkratiet kalles populærmusikk ha en høyere andel innvilgede søknader, og høyere tilskudd pr. søknad.

Vi mener det er på tide å se på om praksisen i ordningene i Norsk kulturfond er overens med intensjonene bak ordningene. Den kommende kunstnerundersøkelsen burde også gi nyttig informasjon om inntektsnivået til de ulike kunstnergruppene. I populærmusikkfeltet har økonomien endret seg betraktelig, og flere enn før er avhengig av stipender for å kunne leve av sitt virke.

NOPA ønsker også å peke på sammensetningen av rådet, og mener at en opphaver fra det store populærmusikkfeltet burde vært representert i rådet.

Vi trenger tiltak som løfter fram det norske repertoaret

For 15 år siden var annenhver solgte CD norskprodusert, i 2020 var bare 17% av musikken vi lyttet til i strømming og kjøpte fysisk norskprodusert. Det er et dramatisk fall på kort tid, og ingen andre land vi liker å sammenligne oss med har så dårlige tall. Det lages så mye god musikk i Norge nå, og stadig flere av våre opphavere og artister lykkes i utlandet. Slike suksesser burde det være mulig å få til her hjemme også.

NOPA mener det bør gjøres en ekstra innsats for å styrke norskandelen i strømming og kringkasting, og har sammen med GramArt, Musikkforleggerne og FONO gått sammen om å planlegge en virksomhet som skal arbeide for økt bruk av norsk musikk i Norge, et «Music Norway for Norge».

3. Hva kan gjøres for å bedre kunstneres tilgang til sosiale rettigheter?

Vi viser til NOPAs hørings svar fra 1.2.2019, regjeringens pågående arbeid om temaet, se pkt 1. og høringsinnspill fra Kunstnernettverket.

4. Hvordan sikre kunstnerisk frihet og ytringsfrihet?

Sørge for at kunstneriske uttrykk har et sterkt juridisk vern. Kunst skal beskyttes mot formelle inngrep, altså forhåndssensur, og materielle inngrep; at folk ikke skal straffes eller på annen måte holdes rettslig ansvarlig for å ha meddelt eller mottatt kunst. All musikk og tekst til melodier må regnes som kunst i en slik sammenheng. Videre må staten legge til rette for infrastruktur slik at kunstformen musikk kan være tilgjengelig for så mange som overhodet mulig. Det være seg infrastruktur i form av scener, spillesteder, utdanningsmuligheter og kringkasting osv.

5. Hvordan sikre at kunstnerbefolkningen gjenspeiler vårt mangfoldige samfunn?

NOPA har arbeidet systematisk med mangfold over flere år, bl.a. ved å ta sertifisering i mangfoldsledelse og utarbeide foreningens definisjon på mangfold: Mangfold i NOPA er summen av synlige og usynlige erfaringer, kulturer, språk, perspektiver, evner og talenter. Disse kan bestå av musikalske sjangere og deres subkulturer, geografisk tilhørighet, sosial bakgrunn, livssyn, utdanning, alder, kjønn, etnisitet, legning og funksjonsevne.

NOPA er opptatt av at alle stemmer skal bli hørt, og har innført makstid i alle verv, og en bevissthet hos styret, valgkomiteen og i administrasjonen om at mangfoldstankegang skal prege alle avgjørelser som tas knyttet til bevilgninger, kunstneriske valg, bilde, informasjonsarbeid m.m. Det bør være et krav til utvalg som utnevnes av det offentlige at de er mangfoldig sammensatt og har begrenset sittetid.

6. Hvordan bidra til økt internasjonalt samarbeid?

NOPA har de siste to årene blitt med i 10 ulike EØS-prosjekter. Via «open calls», har NOPAs medlemmer eller tilknyttede fått mulighet til å delta i utvekslingsprogrammer der de knytter nye kontakter i Europa, samarbeider med opphavere og musikere og bidrar kunstnerisk i lokalsamfunnet der de oppholder seg.

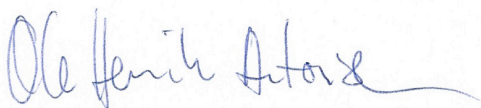
Vi håper det fortsatt satses på internasjonale ordninger som fremmer samarbeid i Europa. NOPA har etter hvert en del erfaring med EØS-midler og nordiske midler, og opparbeidet oss kjennskap til Kreativt Europa. Dette er ordninger der vi må tilpasse aktiviteten etter utlysningene. Når det gjelder EØS-midlene imøteser vi den nye prosjektperioden, og ser frem til flere internasjonale prosjekter. Når det gjelder forvaltning av midlene er det viktig at det settes krav om norske deltagere i prosjektene, og vi mener også det bør vurderes om foreninger som NOPA, og andre tilsvarende miljøer – burde kunne forvaltet noen EØS-midler direkte for å skape mangfoldige og kreative samarbeid med internasjonale partnere.

Vi viser for øvrig til første høringsinnspill til Kunstnermeldingen sendt inn 1. februar 2019:

https://nopa.no/wp-content/uploads/2022/05/innsjill-til-kunstnermeldingen_nopa.pdf

NOPA stiller seg i tillegg bak Kunstnernettverkets høringsinnspill. Det er bare å ta kontakt dersom ytterligere informasjon ønskes. Kontaktopplysninger: Ole Henrik Antonsen: ole@nopa.no, tlf. 954 59 656. Tine Tangestuen: tine@nopa.no, tlf. 90 13 68 64.

Med vennlig hilsen

Ole Henrik Antonsen
Styreleder

Tine Tangestuen
Adm. leder